Z pierwszych kart historii cukrowni w Dobrzelinie.

1851 r.

Kto ciężko pracuje, niech sie o tem dowie, Cukier wzmacnia kości, daje siłę, zdrowie.

Cukrownia Dobrzelin.

Wycisk na spodzie głowy cukru. (1/2 wielkości naturalnej).

Lata 90. Magazyn

KUBA ŻAK @QANDAHAR1

Cukrownia	System otrzymywania soku — liczba pras	System gotowania syropu	Napęd	Wartość zakładu w tys. rs	Wartość produkcji w tys. rs	Liczba robotników w czasie kampanii	Liczba robotników rafinowania
Leszno	4 hydrauliczne 2 śrubowe	parowy	1 mp — 18 KM	100	31	100	20
Gole	2 hydrauliczne	ogniowy	maneż 8-konny	18	5	.	—
Młodzieszyn	4 hydrauliczne	parowy	1 mp — 12 KM	50	4	150	30
Belno	4 hydrauliczne	parowy	1 mp — 6 KM	40	38	88	30
Dobrzelin	4 hydrauliczne	parowy	1 mp — 16 KM	75	35	150	45
Łanięta	4 hydrauliczne	parowy	2 mp — 12 KM	75	27	90	20
Model	6 hydraulicznych	parowy	1 mp — 16 KM	75	50	200	40
Oporów	4 hydrauliczne	parowy	2 mp — 6 KM	75	55	100	40
Ostrów	4 hydrauliczne	parowy	3 mp — 22 KM	150	90	140	90

Cukrownie w gub. warszawskiej w kampanii 1851/2

Właściciele ziemscy w usiłowaniach swoich rozwinięcia przemysłu cukrowniczego musieli korzystać z pomocy specyalistów zagranicznych. Jednym z najdzielniejszych takich specyalistów był Francuz August Schürr. Zaprowadził on nowsze urządzenie fabryczne najpierw w Belnie i Oporowie, (którym początkowo zarządzał), następnie założył i prowadził cukrownię w Łaniętach, urządził cukrownię w Modelu, a w roku 1851 był dyrektorem fabryki w Dobrzelinie. Józef Schürr został dyrektorem i współwłaścicielem fabryk w Michałowie. Niektórzy właściciele sami kierowali swemi fabrykami. Karol Werner sam prowadził cukrownię, wziąwszy jedynie do pomocy majstra ze Śląska, Wejgta; w Golach Piotr Łubieński wziął sobie do pomocy majstra krajowca, w Szubsku pomagał w prowadzeniu fabryki majster poznańczyk.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY ZA ROK 1927

Techniczna strona przemysłu cukrowniczego w okresie między rokiem 1820 a 1850, nietylko u nas w Polsce, ale i na zachodzie przedstawiała się dość skromnie.

Ówczesne wytwórnie cukru dzielono na „fabryki" i „warsztaty domowej fabrykacji cukru", jednakże różnica w urządzeniu technicznem tych zakładów była wprost minimalna, a różniły się między sobą te zakłady jedynie ilością wyrabianego cukru, względnie stopniem jego oczyszczenia. Pierwsze cukrownie nasze, urządzane na małą skalę, były to przeważnie zakłady z maneżem konnym i odparowaniem oraz gotowaniem na ogniu, czyli pracujące według tak zwanej metody ogniowej. Sok z buraków otrzymywano albo sposobem prasowym, albo też metodą maceracji, zimnej lub gorącej. Prasy w początkach były używane prawie wyłącznie śrubowe, pod koniec zaś omawianego okresu zaczęto zastępować je hydraulicznemi. Pozostałe zasadnicze urządzenie fabryk składało się z tarki, kotłów defekacyjnych, cedzidzeł i panwi do podgęszczania soku, a wszystkie te urządzenia pochodziły przeważnie z krajowych zakładów mechanicznych.

Chachulski Leopold dyrektor fabryki cukru.

Gazeta Cukrownicza
SUGAR INDUSTRY MAGAZINE
Organ Stowarzyszenia Techników Cukrowników i Przemysłu Cukrowniczego

Gazeta Cukrownicza
to
najstarsze w świecie
czasopismo cukrownicze

1859 r.

Towarzystwo Rolnicze nagradza za przyczynienie się do podwyższenia produkcji krajowej. Dobry zarządca staje na straży doli pracujących i troskliwości o byt mieszkańców.

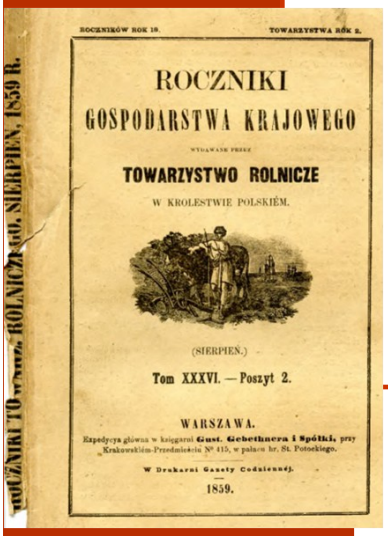
ROCZNIKI GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

TOWARZYSTWO ROLNICZE

W KRÓLESTWIE POLSKIÉM.

(SIERPIEŃ.)

Tom XXXVI. — Poszyt 2.

WARSZAWA.

1859.

NAGRODY Z KONKURSÓW **1859** ROKU.

c) *Wzorowi rządcy.*

1. *Ludwik Białowiejski rządca dóbr Dobrzelina z oddz. Warszawskiego.
2. *Alexander Skracha rządca dóbr Kozłówki z oddz. Lubelskiego.
3. *Stanisław Nozdrowicz rządca dóbr Jabłoni z oddz. Siedleckiego.

Ludwik Białowiejski, zarządca folwarku Dobrzelin pobierał nauki w kraju, przechodził szczeble administracji gospodarskiej i doszedł doświadczeniem do wysokiej znajomości rolnictwa.

1861 r.

Widły do buraków, widełki do wyważania i noże do czyszczenia buraków,
jako też wszelkie inne towary żelazne i stalowe, po niskich a stałych cenach.
L. PANKOWSKI
Handel żelaza w Inowrocławiu.

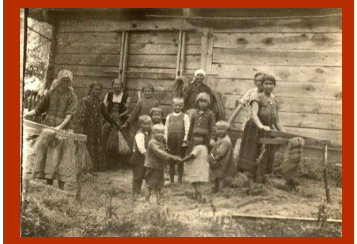
Wieś mazowiecka w XIX w.

Wartość nieruchomości, maszyn i aparatów największych cukrowni w tys. rs [16]

1861 r.

Cukrownie	W 1863 r.	W 1877 r.
Ostrowy	650	613
Łyszkowice	400	628
Oryszew	400	612
Hermanów	400	529
Ruda Pabianicka	180	600
Leonów	150	592
Konstancja	355	480
Sanniki	275	460
Dobrzelin	128	728
Józefów	270	600

1863 r.

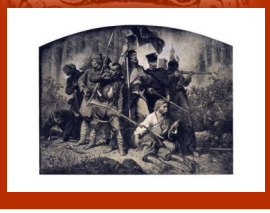

Powstanie Styczniowe na ziemi dobrzelińskiej.

Administratorem majątku Dobrzelin w 1863 r. był Józef Nadolski - jego wnuczką maleńka Marysia - późniejsza Maria Nadolska Hołubska, która zapisała historię z Dobrzelina w 1863 roku.

1863 r.

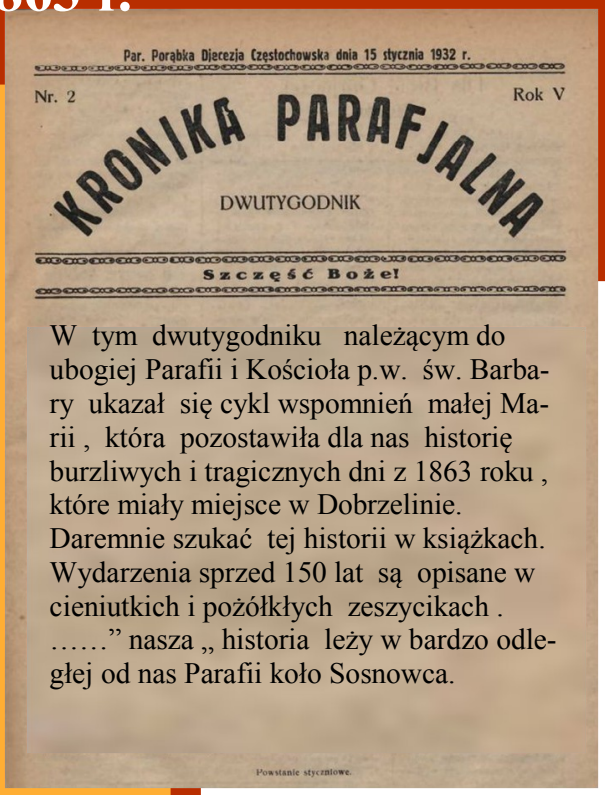

Par. Porąbka Djecezja Częstochowska dnia 15 stycznia 1932 r.

Nr. 2 Rok V

KRONIKA PARAFJALNA

DWUTYGODNIK

Szczęść Boże!

W tym dwutygodniku należącym do ubogiej Parafii i Kościoła p.w. św. Barbary ukazał się cykl wspomnień małej Marii , która pozostawiła dla nas historię burzliwych i tragicznych dni z 1863 roku , które miały miejsce w Dobrzelinie. Daremnie szukać tej historii w książkach. Wydarzenia sprzed 150 lat są opisane w cieniutkich i pożółkłych zeszycikach . ……" nasza „ historia leży w bardzo odległej od nas Parafii koło Sosnowca.

Powstanie styczniowe.

Powstanie Styczniowe na Ziemi dobrzelińskiej. 1863 rok.

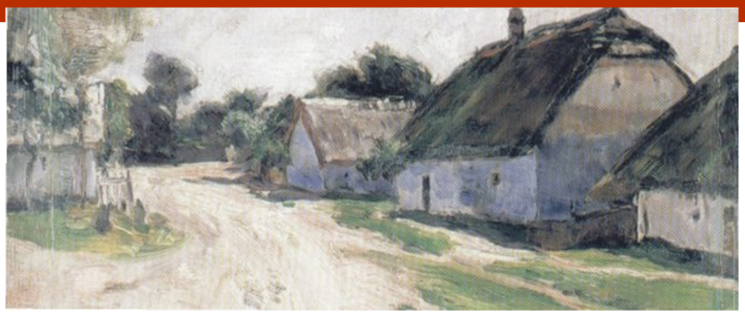

Świeży, czerwcowy poranek roku Pańskiego 1863 zalewał ziemię potokami słońca. Na bocznym ganku dobrzelińskiego dworu stał pan Józef Nadolski i patrzał w stronę wsi, gdzie pomiędzy dwoma rzędami chat bielał trakt do Pniewa. W ciszę poranku wmieszał się daleki turkot... z pomiędzy chat wyłaniał się szereg ładownych wozów, ciągnęły pod dwór. I cóż Mikołaju - spytał pan Józef - nie zwróciliście niczyjej uwagi? E nie, jaśnie panie! Wszystko poszło jak z płatka. **Do dobrzelińskiego dworu... przyjechała broń powstańców styczniowych.**

Dworek mazowiecki
Z XIX w.

Edmund Callier (1833-1893) wybitny dowódca powstania styczniowego w 1863. Walczył pod Dobrzelinem.

Wieś mazowiecka.

Władysław Laurysiewicz.
Dyr. Cukrowni Dobrzelin
Organizator powstania
z 1863 r.

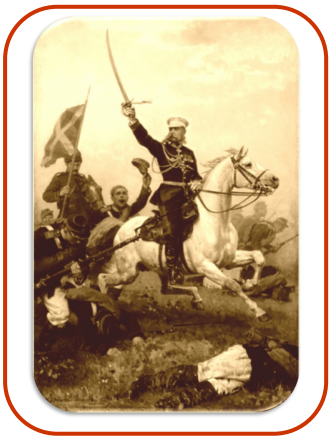

W imię Ojca i Syna! Czy mi się w oczach ćmi?! Wiatraki! Z wiatrakami w stronie Żychlina działo się coś niezwykłego. Dziadek miał zorganizowaną sygnalizację, zawsze był uprzedzony skąd idą Moskale. Co robić? Jezus Maria! Co robić?!
Wozy w podwórze! Żywo! Skrzynie ustawić w tej starej pralni co stoi na uboczu.
Tymczasem dzwoniąc strzemionami i brzęcząc szablą, przymaszerował przed dom oddział dragonów.
Rewizja! – rozkazał pułkownik dragonów.

Zaczęły sie bardzo systematyczne poszukiwania. Przewrócono pałac od piwnic do strychu, budynki gospodarcze i fabryczne, rewizja doszła do gorzelni. Nic nie znaleziono! Pułkownik dosiadł konia, szwadron sformował czwórki. Adjutant podjechał kłusem do pułkownika. Wasze wysokorodje deska wyłamana!!! Podważone bagnetami wieko odskoczyło i z głębi błysnęły srebrne guzy mundurów. **Zakotłowało sie przed pałacem...**

1866 r.

W 1866 roku, właścicielem cukrowni staje się spółka udziałowa na czele której stoi Jan Gotlib Bloch.

№ 48. GAZETA Rok II.

PRZEMYSŁOWO-RZEMIEŚLNICZA.

PISMO TYGODNIOWE Z RYSUNKAMI.

REDAKCJA, WARSZAWA.

Dnia 17 (29) Listopada 1873 r.

Jan Bloch.

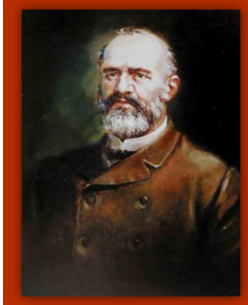
Jan Gotlib Bloch (1836-1902), polski bankier i przedsiębiorca.

Herb nadany Janowi Blochowi, przez cesarza Aleksandra III

— Gon. Urzęd. ogłosił ustawę Towarzystwa akcyjnego zawiązanego dla prowadzenia cukrowni Dobrzelin znajdującej się w gub. Warszawskiej. Założycielami są pp. bankier warszawski Jan Bloch, Adam Boniecki, Edward Frankenstein, Włodzimierz Grotowski, i Henryk książe Woroniecki. Kapitał zakładowy z wypuszczenia akcji 500-rublowych ma wynosić 800,000 rs.

Aleksander III Romanow.

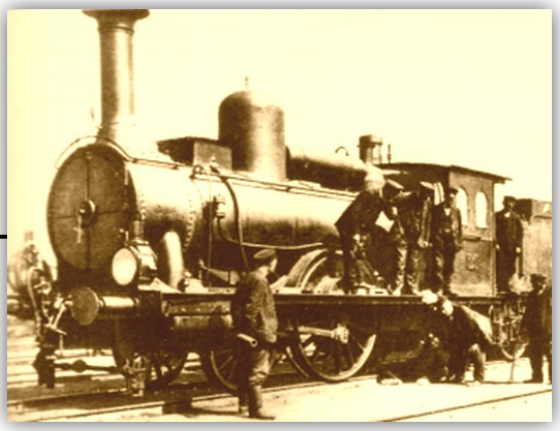

Jan Bloch (1836 - 1902) – polski bankier i przedsiębiorca, "król kolei żelaznych", twórca linii kolejowych w Rosji, w tym "Drogi Żelaznej Fabryczno-Łódzkiej". Kupował i modernizował cukrownie, m.in."Dobrzelin" w kutnowskiem.

Król kolei żelaznych w XIX w.

1866 - właścicielem cukrowni staje się spółka udziałowa (na czele był Jan Gotlib Bloch, a byli w niej także Władysław Grotowski, Edward Frankenstein, hrabia Stadnicki, Władysław hrabia Łubieński, książę Henryk Woroniecki, Wilhelm Orsetti).

1870 r.

CHOLERA W DOBRZELINIE.

CHOLERA
w Dobrzelinie.

Wtorek, dnia 29 Listopada 1870 roku. 17 (29)

GAZETA WARSZAWSKA.

— **Cholera w gubernii Warszawskiéj.** *Gaz. Lek.* podług źródeł urzędowych podaje, że cholera w gubernii Warszawskiéj po raz pierwszy w tym roku ukazała się w dniu 2 października, i od tego dnia aż do 2 listopada włącznie zachorowało osób w ogóle 223, z nich wyzdrowiało 118, umarło 65, pozostaje na kuracyi 40. Cholera ma największe natężenie w pow. Kutnowskim, a w części i Gostyńskim, mianowicie w Kutnie zach. 36, wyzdr. 13, um. 17, zost. 6; w Żychlinie zach. 84, wyzdr. 48, um. 23, zost. 13; w Dobrzelinie zach. 2, wyzdr. 1, um. 1; w Walentynowie zach. 80, wyzdr. 49, um. 18, zost. 13; w Ochorowie zach. 6, wyzdr. 4, um. 1, zost. 1; w Gostyninie zach. 15, wyzdr. 3, um. 5, zost. 7.

1874 r.

6 czerwca 1874 - osadę fabryczną Dobrzelin kupuje Dobrzelińskie Towarzystwo Fabryk Cukru.
1880 - Cukrownia zatrudnia 584 robotników.
1896 - przy produkcji wykorzystano pierwszy w powiecie kutnowskim silnik elektryczny.
1905 - Cukrownia własnością „Towarzystwa Akcyjnego Fabryki Cukru i Rafinerii", z prezesem Henrykiem Blochem.

Dobrzelińskie Towarzystwo
Fabryk Cukru

Osadę fabryczną i folwark Dobrzelin kupuje Dobrzelińskie Towarzystwo Fabryk Cukru. Główny udziałowiec Jan Bloch.

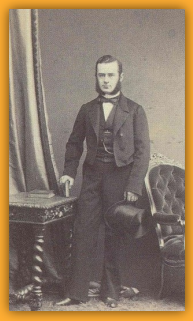

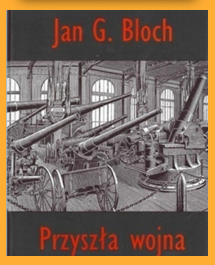

Pierwszy polski kandydat do pokojowej nagrody Nobla

	Rok zgłoszenia	Kandydat:
Literatura	1901	Henryk Sienkiewicz (05 V 1846 – 15 XI 1916), pisarz
Pokojowa	1902	Jan Gottlieb Bloch (1836 – I 1902), finansista, pionier budownictwa kolei w Królestwie Polskim.
Literatura	1902	Henryk Sienkiewicz (05 V 1846 – 15 XI 1916), pisarz
Pokojowa	1903	Stanislaw Ritter von Korwin-Dzbanski (). Kandydat do Nagrody Pokojowej
Literatura	1903	Henryk Sienkiewicz (05 V 1846 – 15 XI 1916), pisarz

Alfred Nobel.

UWAGA na dzień 30 IX 2012: Komitet Nagrody Nobla ujawnia nazwiska osób nominowanych dopiero po upływie 55 lat.
Stąd też dane do roku 1957 są potwierdzone przez Komitet.